

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545-2549)¹ ได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศในอนาคต 20 ปี มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ของประเทศให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุข พัฒนาสู่สังคมที่เข้มแข็งและการมีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ ด้านสังคมคุณภาพ ด้านสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และด้านสังคมสามานรินทร์ และเอื้ออาทรต่อกัน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ข้อ 3 คือการปรับโครงสร้างชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การพัฒนาเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่ การแก้ปัญหาความยากจนในชนบทและเมือง ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคในสังคม ดังนั้น รัฐบาลได้ดำเนินการมากมายหลายประการเพื่อมุ่งแก้ปัญหาเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าของประเทศ อาทิ การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาทให้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนแก่ประชาชน เปิดโอกาสให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน นำเงินมาพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น และจัดทำโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างความกินดีอยู่ดีให้กับประชาชนในท้องถิ่น สร้างชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ประชาชนในหมู่บ้านมีความถนัดและความสามารถพัฒนาสินค้า ซึ่ง ผลิตภัณฑ์ใหม่เหล่านี้เป็นผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาจากการต่อยอดทักษะ ภูมิปัญญา และทรัพยากรท้องถิ่นให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง และเรียกสินค้าว่า OTOP (One Tambon One Product) สินค้า OTOP มีการผลิตอย่างหลากหลาย บางผลิตภัณฑ์สามารถขายได้ดีทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ ผลผลิตทางการเกษตร อาหารแปรรูป สมุนไพรและอาหารเพื่อสุขภาพ สินค้าเกษตรปลอดสารพิษ ตลอดระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2537-2541) พบว่า² สินค้าประเภทเครื่องปั้นดินเผา ผ้าทอมือ ผ้าฝ้าย ผ้าไหม เครื่องหนัง ของเล่นไม้ มีมูลค่าการบริโภคทั่วโลกสูงถึง 81,757 ล้านดอลลาร์ โดยมีอัตราเพิ่มขึ้น 15-20% ต่อปี แสดงให้เห็นว่า สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์มีโอกาสทางการตลาดค่อนข้างสูง แต่มีบางผลิตภัณฑ์ไม่สามารถขายได้ เนื่องจากมีการผลิตสินค้ามากมายเกินความต้องการ และมีรูปแบบ

¹ สำนักวางแผนเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ "แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9". (ระบบออนไลน์).

แหล่งที่มา <http://www.nesdb.go.th>

² นโยบายแห่งชาติ "นโยบายสร้างรายได้จากการส่งออก" (ระบบออนไลน์) แหล่งที่มา <http://www.thaksin.net>

ที่เหมือนกัน นอกจากนั้นสินค้ายังมีคุณภาพไม่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค จึงทำให้มีสินค้าค้างสต็อก ขายไม่ได้ ก่อให้เกิดการสูญเสียและสิ้นเปลืองทรัพยากรอย่างมาก การดำเนินงานของธุรกิจชุมชนขาดการวางแผนและควบคุมภายในที่ดี เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในการบันทึกบัญชี ไม่มีระบบบัญชีที่เหมาะสม จึงทำให้ขาดข้อมูลทางการบัญชีและการเงินเพื่อการบริหาร การจัดการธุรกิจชุมชนได้

ระบบบัญชีเป็นเครื่องมือหนึ่งในการได้มาซึ่งข้อมูลทางการเงิน การค้าของธุรกิจชุมชน ระบบบัญชีมีความสำคัญ ทำให้ธุรกิจนั้นทราบถึงข้อมูลที่แท้จริง ครอบคลุมเรื่องราวทั้งหมดของการค้า นำข้อมูลจากผลประกอบการค้าจริงไปช่วยในการตัดสินใจ ธุรกิจจำนวนไม่น้อยที่ประกอบการค้าแบบไม่มีระบบบัญชีจะจดบันทึกรายการค้าเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทางราชการกำหนด และเป็นเรื่องภาษีที่ต้องชำระให้ถูกต้องตามกฎหมายที่กำหนด จึงทำให้องค์การธุรกิจจำนวนไม่น้อยต้องขาดทุนและสูญเสียทรัพย์สินไปเป็นจำนวนมากเนื่องจากการทุจริต การทำงานผิดพลาด การทำงานล่าช้า การยกยอก การค้นหาเอกสารหลักฐานไม่พบ มีข้อขัดแย้งในการทำงาน ไม่สามารถรายงานผลการค้าตามสภาพจริงได้ หรือถ้าออกรายงานได้ รายงานนั้นก็ล่าช้า ผิดพลาด ไม่สมบูรณ์ ไม่ทันต่อเวลา ทำให้การปฏิบัติงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนภายใต้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทราบถึงความรู้ความเข้าใจรวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการจัดทำบัญชีของธุรกิจชุมชน ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น และเพิ่มศักยภาพในการประกอบธุรกิจให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบว่าธุรกิจชุมชนภายใต้โครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดเชียงใหม่ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบันทึกบัญชี การจัดเก็บเอกสารทางการค้า การรายงานข้อมูลทางการค้า การควบคุมภายใน และการตรวจสอบบัญชี เพียงใด
2. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการบันทึกบัญชี การจัดเก็บเอกสารทางการค้า การรายงานข้อมูลทางการค้า การควบคุมภายใน และการตรวจสอบบัญชี

³ นภาพร ณ เชียงใหม่, ระบบบัญชี, บ.พัฒนาวิชาการ (2535) จำกัด, 2542, หน้า 1.

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

1. ขอบเขตประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ธุรกิจชุมชนในโครงการสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) จำนวน 47 กลุ่มชุมชน ของจังหวัดเชียงใหม่ ณ เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2546⁴ ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามทฤษฎีของ Krejcie, R.V., and Morgan, D.W.⁵ การพิจารณาขนาดกลุ่มตัวอย่างขนาดของประชากร 45 กลุ่มชุมชนจะต้องมีขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 40 กลุ่มชุมชน โดยจะสอบถามผู้จัดทำบัญชีหรือผู้มีความรู้ด้านบัญชีของกลุ่มตัวอย่าง

2. วิธีการศึกษาและเก็บข้อมูล ข้อมูลที่นำมาศึกษา จะได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยอาศัยแบบสอบถามเป็นแนวทางแบบสอบถามแบ่งได้เป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความเข้าใจเกี่ยวกับการบันทึกบัญชี การจัดเก็บเอกสารทางการค้า การรายงาน ข้อมูลทางการค้า การควบคุมภายใน และการตรวจสอบบัญชี

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบันทึกบัญชี การจัดเก็บเอกสารทางการค้า การรายงานข้อมูลทางการค้า การควบคุมภายใน และการตรวจสอบบัญชี

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source)

ศึกษาจากเอกสาร ตำรา วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สถิติในการวิเคราะห์

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม จะวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ

⁴ รายงานจากการสัมภาษณ์พัฒนาชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ .2546

⁵ สัจจิตรา บุญยรัตพันธุ์, ระเบียบวิธีวิจัย สำหรับรัฐประศาสนศาสตร์, หน้า 181-182

นิยามศัพท์

การจัดทำบัญชี หมายถึง รูปแบบการบันทึกบัญชี การควบคุมภายใน การรายงาน และการนำข้อมูลไปใช้เพื่อการตัดสินใจ หรือเพื่อประโยชน์อื่นๆของธุรกิจ

ธุรกิจชุมชน หมายถึง ธุรกิจในหมู่บ้านและชุมชนเมืองตาม โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ นตผ. หมายถึง หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

กอ.นตผ. หมายถึง คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

อบต. หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบว่าธุรกิจชุมชนภายใต้โครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดเชียงใหม่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบันทึกบัญชี การจัดเก็บเอกสารทางการค้า การรายงานข้อมูลทางการค้า การควบคุมภายใน และการตรวจสอบบัญชี เพียงใด

2. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการบันทึกบัญชี การจัดเก็บเอกสารทางการค้า การรายงานข้อมูลทางการค้า การควบคุมภายใน และการตรวจสอบบัญชี